

Sygn. akt I C 132/17 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2017 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Rejonowego Sylwia Piasecka

Protokolant sekretarz sądowy Grażyna Pałubicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 maja 2017 roku w Człuchowie

sprawy

z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko M. M.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego M. M. na rzecz powoda (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 159,55 zł (słownie: sto pięćdziesiąt dziewięć złotych pięćdziesiąt pięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wysokości 7 % od dnia 2 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty, a w razie zmiany ustawowych odsetek za opóźnienie – z tymi odsetkami,
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie,
3. zasądza od pozwanego M. M. na rzecz powoda (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 50,10 zł (słownie: pięćdziesiąt złotych dziesięć groszy) tytułem kosztów procesu,
4. wyrokowi nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Pobrano opłatę kancelaryjną

w kwocie zł – w znakach

opłaty sądowej naklejonych

na wniosku.

Sygn. akt I C 132/17

UZASADNIENIE

Powód – (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, złożył w elektronicznym postępowaniu upominawczym pozew przeciwko M. M. o zapłatę kwoty 428,97 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że wierzytelność dochodzona przez powoda wynika z umowy pożyczki odnawialnej (...) zawartej przez powoda z pozwanym w dniu 4 stycznia 2016 roku w formie elektronicznej poprzez [www.\(...\).pl](http://www.(...).pl). Zgodnie z treścią umowy pozwanemu został udostępniony limit na czas nieokreślony, w ramach którego następowała wypłata środków pożyczki, na podstawie dyspozycji składanej przez pozwanego. Każda spłata pożyczki umożliwiała ponowną wypłatę – do kwoty udostępnionego limitu. Spłata wypłaconej pożyczki miała następować poprzez comiesięczną

wpłatę kwoty minimalnej, uzgodnionej z pozwanym. Pozwany po wypłacie środków pieniężnych nie dokonał wymaganej kwoty minimalnej. W związku z brakiem wypełnienia przez pozwanego obowiązków wynikających z umowy pożyczki, brakiem spłaty pożyczki w umówionych terminach, a tym samym powstałymi zaległościami w spłacie zadłużenia, powód dokonał wypowiedzenia w/w umowy. Wypowiedzenie zostało wysłane do pozwanego listem poleconym. Do dnia wniesienia pozwu pożyczka nie została spłacona.

Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie postanowieniem z dnia 10 lutego 2017 roku, wydanym w sprawie VI Nc-e 2187797/16, stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty i przekazał sprawę do tutejszego Sądu.

W piśmie procesowym z dnia 23 marca 2017 roku powód podtrzymał swoje roszczenie, wskazując jednocześnie, że na dochodzoną kwotę składa się kwota wypłaconego kapitału w wysokości 150,00 złotych, odsetki maksymalne w wysokości 10% liczone od dnia 4 stycznia 2016 roku do dnia poprzedzającego dzień wniesienia pozwu od kwoty niespłaconego kapitału w wysokości 9,55 złotych oraz kwota 269,42 zł z tytułu opłat i prowizji za utrzymanie konta, pisemne upomnienia i odsetki maksymalne w wysokości 9,42 zł naliczane od tych opłat i prowizji.

Pozwany – M. M. prawidłowo wezwany na termin rozprawy w dniu 19 maja 2017 roku, nie stawiał się, nie zajął stanowiska w sprawie, jak również nie wniósł o przeprowadzenie rozprawy pod jego nieobecność.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany M. M., w formie elektronicznej przez stronę www.(...).pl zawarł z powodem umowę pożyczki odnawialnej nr (...). Na podstawie tego stosunku prawnego pozwanemu został udostępniony limit na czas nieokreślony, w ramach którego następowała wypłata środków pożyczki, na podstawie dyspozycji składanej przez pozwanego. Każda spłata pożyczki umożliwiała ponowną wypłatę – do kwoty udostępnionego limitu. Spłata wypłaconej pożyczki miała następować poprzez comiesięczną wpłatę kwoty minimalnej, uzgodnionej z pozwanym.

bezsporne

Pozwany w dniu 4 stycznia 2016 roku dokonał na rzecz powoda przelewu kwoty 1,00 złotych tytułem opłaty weryfikacyjnej, natomiast powód w tym samym dniu wypłacił pozwanemu kwotę 150,00 złotych.

bezsporne, nadto por. kserokopia potwierdzenia wykonania transakcji płatniczej k. 49, wypłata przelewu pożyczki k. 35.

Pozwany po wypłacie środków pieniężnych nie dokonał wymaganej kwoty minimalnej. W związku z brakiem wypełnienia przez pozwanego obowiązków wynikających z umowy pożyczki, brakiem spłaty pożyczki w umówionych terminach, a tym samym powstałymi zaległościami w spłacie zadłużenia, powód dokonał wypowiedzenia w/w umowy. Wypowiedzenie zostało wysłane do pozwanego listem poleconym.

bezsporne

Sąd zważył co następuje:

Roszczenie zasługuje na uwzględnienie w części.

Powód wywodził swoje roszczenia z wierzytelności powstałej w związku z niewywiązaniem się przez pozwanego ze zobowiązania w postaci umowy pożyczki odnawialnej nr (...).

W przedmiotowej sprawie strona pozwana – M. M. nie stawiał się na termin rozprawy, nie zajął stanowiska w sprawie, jak również nie wniósł o przeprowadzenie rozprawy pod jego nieobecność. Uzasadniało to zatem, stosownie do treści art. 339§2 kpc, uwzględnienie podstawy faktycznej powoda i w konsekwencji wydanie wyroku zaocznego. Podkreślić przy tym jednak należy, że wydanie wyroku zaocznego może nastąpić tylko wówczas, gdy Sąd rozpoznający sprawę, nie ma żadnych uzasadnionych wątpliwości co do prawdziwości twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie. Niezależnie bowiem od ustalenia podstawy faktycznej Sąd jest zawsze zobowiązany rozważyć,

czy żądanie pozwu jest zasadne w świetle norm prawa materialnego. Negatywny natomiast wynik takiej analizy powoduje wydanie wyroku zaocznego oddalającego powództwa, gdyż w tym zakresie nie obowiązuje domniemanie z art. 339 § 2 kpc (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1972 roku, III CRN 30/72, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 1973, III CRN 59/73). Dlatego też obowiązkiem strony powodowej jest dołączenie do pozwu dowodów, które umożliwią Sądowi weryfikację twierdzeń pozwu pod kątem spełnienia przesłanek z art. 339 kpc. Brak jakichkolwiek dokumentów powoduje, że przytoczone okoliczności budzą wątpliwości co skutkuje oddaleniem powództwa - nawet przy biernej postawie strony pozwanej - gdyż nie jest możliwym przyjęcie za prawdziwych twierdzeń pozwu. Tym bardziej, że z treści art. 3 k.p.c. wynika obowiązek stron i ich pełnomocników do przedstawiania dowodów istotnych w sprawie.

W toku niniejszego procesu strona powodowa powinna udowodnić zarówno zasadność, jak i wysokość określonej wierzytelności. Zgodnie bowiem z treścią art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi określone dla siebie skutki prawne, tym bardziej, że ciężar dowodu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów i spełnia przy tym dwie zasadnicze funkcje. Po pierwsze dynamizuje postępowanie dowodowe w systemie obowiązywania zasady sporności (kontradiktoryjności) w procesie, po drugie określa wynik merytoryczny sporu (sprawy) w sytuacji krytycznej, gdy strona nie udowodni faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. K. Piasecki, Kodeks cywilny. Księga pierwsza. Część ogólna. Komentarz, Zakamycze, 2003 r.). Oznacza to zatem, że Sąd tylko wyjątkowo winien ingerować w przebieg postępowania dowodowego dopuszczając dowody z urzędu, które to uprawnienie wynika z treści przepisu art. 232 k.p.c. Ponadto, zgodnie z przyjętą linią orzecznictwa, obowiązek wskazania dowodów potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy, obciąża przede wszystkim strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 października 1996 r., III CKN 6/96, OSNC 1997/3/29), ponieważ Sąd został wyposażony jedynie w uprawnienie, a nie obowiązek, dopuszczenia dalszych jeszcze, nie wskazanych przez żadną ze stron, dowodów, kierując się przy tym własną oceną, czy zebrany w sprawie materiał jest - czy też nie jest - dostateczny do jej rozstrzygnięcia (art. 316 § 1 in principio k.p.c.). Dlatego też Sąd powinien korzystać z przewidzianego w art. 232 zd. 2 k.p.c. uprawnienia powściągliwie i z umiarem, pamiętając, że taka inicjatywa należy przede wszystkim do samych stron i że cały rozpoznawany spór jest ich sprawą, a nie sądu. Podkreślić również należy, że zasada kontradiktoryjności winna być całkowicie zachowana zwłaszcza wówczas, gdy strony korzystają z pomocy profesjonalnych pełnomocników.

W ocenie Sądu, wskazane przez powoda w uzasadnieniu pozwu okoliczności nie budzą uzasadnionych wątpliwości w zakresie kwoty przelanej pozwanemu z tytułu umowy pożyczki w wysokości 150,00 złotych oraz odsetek maksymalnych w wysokości 10% liczonych od dnia 4 stycznia 2016 roku do dnia poprzedzającego dzień wniesienia pozwu od kwoty niespłaconego kapitału w wysokości 9,55 złotych. Wątpliwości Sądu budzi natomiast kwota 269,42 złotych z tytułu opłat i prowizji, która obejmuje opłatę za wypłatę środków w wysokości 50,00 złotych, opłatę za utrzymanie konta w wysokości 120,00 złotych (2x60,00 zł), opłatę za pisemne upomnienie w wysokości 90,00 złotych (2x45,00zł) oraz odsetki maksymalne w wysokości 9,42 zł.

Zgodnie bowiem z treścią art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2014 roku, poz. 1497 ze zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się między innymi umowę pożyczki.

Przy umowie pożyczki, głównymi świadczeniami stron są: po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków (tak zwany depozyt nieprawidłowy). Umowa pożyczki została przy tym ukształtowana w kodeksie cywilnym w taki

sposób, że co do zasady może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną. W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy winno być wyraźnie określone w umowie. Zwyczajowo formę wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału stanowią odsetki, ewentualnie zapłata prowizji. Ustawodawca aby przeciwdziałać ocenianemu negatywnie w świetle zasad współżycia społecznego zjawisku lichwy oraz aby chronić interesy słabszych uczestników obrotu gospodarczego, jakimi zazwyczaj są konsumenci, wprowadził przy tym do kodeksu cywilnego instytucję odsetek maksymalnych, których wysokość winna stanowić podstawowe odniesienie do oceny ekwiwalentności wysokości wynagrodzenia pożyczkodawcy ustalonego w umowie. Stopa tych odsetek ustalana jest w odniesieniu do aktualnej stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego i odzwierciedla bieżący układ stosunków gospodarczych, „cenę” pieniądza w obrocie międzybankowym i poziom inflacji, zapewnia więc pożyczkodawcom godziwy zysk. Z drugiej strony jej wprowadzenie nie pozwala podmiotom uprzywilejowanym, jakim zwykle w obrocie z konsumentami znajdującymi się w trudnej sytuacji materialnej, niewykształconymi lub mającymi trudności intelektualne z rozeznaniem konsekwencji swojego działania, są pożyczkodawcy, na wykorzystywanie przymusowego położenia słabszej strony umowy. Odsetki, obok prowizji za udzielenie pożyczki, stanowią wynagrodzenie pożyczkodawcy za korzystanie przez kredytobiorcę z jego środków finansowych. Trzeba też podkreślić, że umowa pożyczki, sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym, powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Te ostatnie powinny zostać przy tym określone w wysokości rzeczywiście ponoszonej przez pożyczkodawcę tak aby nie stawić ukrytego źródła zysku. Ponadto za istotą pożyczki sprzeczne jest „przeniesienie” na rzecz biorącego pożyczkę sum pieniężnych, których w rzeczywistości nigdy on nie otrzymuje, a które automatycznie zostają zaliczone na poczet związanych z pożyczką kosztów i opłat lub umów dodatkowych. W wyniku tego pożyczkobiorca byłby bowiem zobowiązany do spłaty znacznego zobowiązania, nie otrzymując przy tym na własność żadnych środków pieniężnych. Taką konstrukcję umowy pożyczki należy więc uznać za sprzeczną z zasadą swobody umów wyrażoną w art. 353¹ k.c., zgodnie z którą strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Zgodnie bowiem z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

Istotnym jest również, że art. 385³ k.c. zawiera katalog niedozwolonych klauzul umownych, wśród których znajdują się te postanowienia, które nakładają na konsumenta, który nie wykonał zobowiązania lub odstąpił od umowy, obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej lub odstępnego (punkt 17). Przy czym klauzule wymienione w przepisie art. 385³ k.c. nie będą mogły być uznane za niedozwolone postanowienia umowne w szczególności wówczas, gdy były przedmiotem indywidualnych uzgodnień lub dotyczyły jednoznacznie określonych głównych świadczeń stron, bądź też gdy analiza treści umowy i wzorca oraz kontekstu sytuacyjnego wskazują, że postanowienia te nie naruszają równowagi kontraktowej.

Za niedozwolone klauzule umowne, w świetle art. 385¹ § 1 k.c., należy więc uznać te postanowienia umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem, pozwalającego mu omijać przepisy dotyczące wysokości odsetek maksymalnych oraz niedopuszczalności kary umownej za niespełnienie świadczenia pieniężnego (art. art. 483 § 1 k.c.).

Przenosząc zatem powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, w ocenie Sądu należy stwierdzić, iż zawarte w umowie stron postanowienia dotyczące tych opłat i prowizji stanowią niedozwolone klauzule umowne, przede wszystkim z uwagi na ich wysokość. Z zasad doświadczenia życiowego wynika bowiem, iż miesięczne koszty utrzymania konta wskazane przez powoda, znacznie przewyższają zwyczajowe koszty utrzymania konta w instytucjach bankowych. Ponadto powód za wypłatę środków w wysokości 150,00 złotych ustalił opłatę stanowiącą 1/3 udzielonej pożyczki. W ocenie Sądu powód nie wykazał również w toku procesu aby poniósł z tytułu wezwań do zapłaty koszty miesięczne w wysokości 60,00 złotych, w szczególności aby jakakolwiek korespondencja została do pozwanego wysłana. Brak jest bowiem dowodów doręczenia korespondencji.

Wobec powyższego Sąd uznał, że roszczenie powoda w zakresie kwoty 269,42 złotych, która przewyższa kwotę udzielonej pozwanemu pożyczki, budzi uzasadnione wątpliwości i nie może zostać uwzględniona. Dlatego też Sąd oddalił roszczenie powoda w tym zakresie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 100 kpc, który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

W przedmiotowej sprawie powód wygrał proces w 37%, natomiast koszty procesu po stronie powodowej obejmują opłatę od pozwu w wysokości 30,00 złotych, wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego w wysokości 90,00 złotych zgodnie z treścią § 2 pkt 1 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 złotych.

Na mocy art. 333 § 1 pkt 3 kpc Sąd nadał rygor natychmiastowej wykonalności.